

Til Bestyrelsen for Bergens Nationale
Scene.

Nærværende forening dannedes i begyn-
delsen af forrige aar med det formaal og under
det program, ved en sammenslutning af de tvende
dengang konkurrerende foreninger "Musikforenin-
gen" og "Harmonien", at søge at tilvejebringe en
biløggelse af den for musiklivets fremgang saa
lammende musikstrid, for derved at bringe byens
musikforhold ind under mere ordnede og betryggende
former.

Begge selskaber havde med store økono-
miske ofre i det længste holdt striden gaaende,
men deres underskud blev efterhaanden for stort,
og selskabernes fremtidige forpligtelser til de
engagerede kræfter saa uoverkommelige, at en sam-
menslutning endelig maatte fremstille sig for dem
som den eneste løsning af vanskelighederne.

For denne forening foreligger der ikke
nogen meddelelse om de to selskabers økonomiske
stilling, ligesom der heller ikke til magistraten
er indsendt nogen saadan. Det tør dog antages, at
begge har maattet afslutte sin virksomhed med et
ikke ringe underskud.

Da nærværende forening ifjor overtog de

taget til indtøgt; eller hvis man freddrager aarets sammensluttede selskaber, var man forberedt paa at man ialfald det første aar maatte gjøre regning paa at arbeide med underskud.

Det efter forholdene altfor talrige orkester, hvis gager fra 1ste januar man for de tven de foreninger havde forpligtet sig til at udrede, maatte med nödvendighed komme til at lamme foreningens virksomhed.

For til nogen grad at sikre sig mod, at tabet skulde blive altfor stort, gjorde man dog til betingelse, at kommunens bidrag paa Kr. 7000,00 skulde söges overført til den nye forening, ligesom man sögte at faa sig overført et i sin tid til Orkesterforeningens tegnet garantifond for 3 aar stort ^{ialt} ca. Kr. 24,000,00. Af garantisterne fik man imidlertid kun Kr. 16,000,00 stillet til disposition for formaalet.

Medens man saaledes var forberedt paa et underskud, havde man dog ikke tænkt sig, at det skulde være blevet saa stort som det ved aarets slutning viste sig at være. Man havde gjort, hvad man kunde for at indskronke udgifterne, havde efterhaanden som musikernes kontrakter forfaldt opsagt disse, men stod ved aarets slutning som det af vedlagte regnskab vil sees alligevel overfor et tab af Kr. 22,157,45, efterat kommunens bidrag var

taget til indtøgt; eller hvis man fradrager aarets andel i garantifondet et tab af omkring Kr. 17,000

Det vil let forstaaes, at det under disse forhold for nærværende bestyrelse fremstillede sig som en betænkelig sag at fortsætte arbeidet.

Man nedsatte derfor allerede ifjor i november en komite, der fik i opdrag at granske stillingen og at afgive indstilling om, hvorvidt man fra nytår ^{ville} ~~skulle~~ nedlægge virksomheden.

Komiteens indstilling, der afgaves i december, gik imidlertid ud paa, at man, hvis musikkerne var villig til at reducere sine gager med

10%, burde forsøge at fortsætte arbeidet saa langt ind i det nye aar, at man under mere regulære forhold end ifjor kunde faa bragt paa det rene om det overhovedet vilde være muligt for en privat forening uden stadige ofre at drive et orkester paa en ligeoverfor kommunen forsvarlig maade. Komiteen fandt det ogsaa betænkeligt at indstille virksomheden af den grund, at det maatte befrygtes, at kommunens bidrag derved vilde blive inddraget, og at byens musikliv saaledes for en uoverskuelig fremtid vilde blive lammet.

Da orkesteret indgik paa at acceptere den foreslaede gagerreduktion, sluttede bestyrelsen sig til komiteens indstilling. Ved valg af ny bestyrelse i januar maaned viste det sig dog forter, ^{derfor} tildels maattet være de højere gager end det

bundet med adskillige vanskeligheder at finde mænd der var villige til at afløse de udtrædende bestyrelser, ^{desværre} men da dette endeligen lykkedes, kunde virksomheden fortsættes uden nogen afbrydelse.

Det vil efter hvad man ovenfor har fremstillet forståes, at det egentlig kun er foreningens virksomhed fra 1ste januar dette aar der kan danne en rimelig basis for bedømmelsen af hvilke chancer en privat forening vil have til at kunne tilfredsstille de af kommunen stillede fordringer.

Det maa under dette erindres, at paa samme tid som bestyrelsen har maattet gjøre sit yderste for at holde udgifterne nede, har den anset det for nødvendigt at holde et orkester, der for at fremme den foreningens stillede opgave, hos det store publikum at vække og fremme sansen for den gode musik, maatte være saaledes sammensat, at de kunstneriske fordringer skede fyldest og for hvilket man derfor har maattet indvilge de i udlandet gjældende lønningsvilkaar. Under dette har man endnu i nogen grad lidt under de forrige aar ~~afsluttede~~ ^{til} tildels ganske høje ~~engagementer~~ ^{med} gager, der som det senere vil sees endnu ~~kan~~ ^{med} reduceres, og har desuden af hensyn til Musikskolen, til hvilken man har været forpligtet at levere lærerkrafter, tildels maattet udrede højere gager end det

af hvilke ~~for~~ ^{med} gager

vilde have været uomgængelig nødvendig at gjøre, hvis man kun skulde ^{have} udført populærkoncerterne. Paa alle andre udgiftsposter har man søgt at gennemføre den strengeste økonomi.

Hvad indtægten angaar, har man søgt at erhverve disse, hvor det har været muligt. Man har givet saa mange koncerter som man uden at overløse publikum har ment at kunne gjøre har udleiet sine kræfter til theateret, Musikskolen etc., kun har man ikke søgt anvendelse for dem til kafemusik, da man ikke har ment, at en saadan anvendelse var fuldt forsvarlig for en institution, der nyder kommunens støtte.

Af vedlagte regnskabsuddrag for de forløbne 4 maaneder vil det bemærkes, at virksomheden i denne tid har givet et underskud af Kr 22/3.96 et resultat, der skulde synes at være saa temmelig afskrøkkende. Tager man imidlertid hensyn til, at der paa gagekonto som ovenfor antydet vil kunne indspares en del penge, at man muligens ogsaa tør regne med den faktor at det store publikums musikinteresse, der under den paagaaende strid i høj grad var kjølnet, under de indtraadte regulære forhold atter maatte kunne paaregnes at tage noget mere fart, samt at man endnu har en del af garanti fondet at falde tilbage paa, tør udsigterne for

den nærmeste fremtid alligevel ikke være saa mørke som man ved første blik skulde tro.

Nærværende bestyrelse har ialfald haab om, at den endnu i nogen tid vil kunne holde sagen oven vande.

Men resultatet er ~~især~~^{alligevel} saa pas lidet tilfredsstillende, at det spørgsmaal nødvendig har maattet fremstille sig til overveielse om byens musikforholde under den nuværende ordning kan siges at være saa betryggende, at man med rolighed kan se fremtiden imøde.

Der er liden tvil om, at dette maa besvares benægtende.

Som man ovenfor har antydnet var det allerede iaar forbundet med ikke liden vanskelighed at supplere bestyrelsen, idet det kun er naturligt at de fleste kvier sig ved at gaa ind i et arbejde der som dette, ialfald til denne tid, har ydet liden tilfredsstillelse og det vilde da blive et spørgsmaal om det i fremtiden vil blive muligt ^{til} for bestyrelsen at finde mænd i hvem kommunen vil kunne finde tilstrækkelig garanti for at de til dens bidragsbevilgning knyttede betingelser kan ske fyldest.

Da nærværende forening i sin tid ansøgte om bidrag, var den saa heldig at kunne pege paa

et fast orkester i vor by vilde være
et fond der i nogen grad kunde yde kommunen garan-
ti for at foreningens forpligtelser vilde blive
indfriet. Men bestyrelsen kan ikke være blind for
at det, naar engang dette garantifond er opbrugt,
antagelig vil vise sig at være ganske forgjæves at
stille en ny henvendelse til vor bys musikinteres-
serede, en henvendelse der nødvendigvis maatte kom-
me til at ske til de samme mænd og kvinder, der
ved sidste leilighed viste saa stor offervillighed
Men uden et garantifond mener nærværende bestyrel-
se, hvad den ovenfor tror at have paavist, at det
for en privat forening vilde være ganske forgjæves
at søge at gennemføre de til den stillede opgaver

Ved det betydelige arbejde og de mange
ofre der er bragt for denne sags fremme er der en-
delig opnaaet den ene ting, at man har formaaet at
binde en fast stamme af gode musikere til vor by,
saaledes at man vistnok tør sige at de musikalske
ydelser baade i koncertsalen og i theatroet i sam-
spil og renhed staar betydelig over, hvad man for
kun faa aar siden maatte nøie sig med. Det vil
skjønnes hvor beklageligt det vilde være dersom en
indstilling eller afbrydelse af virksomheden skul-
de komme til at medføre, at de gode faste kræfter
man nu raader over skulde blive nødt til at forla-
de byen. Skulde nærværende forening blive nødt til
at opgive sagen, turde det befrygtes, at det kom-

munale bidrag, uden hvilket enhver tanke paa at opretholde et fast orkester i vor by vilde være udelukket kunde blive inddraget; men selv om dette ikke skulde blive resultatet maa man nære frygte for at det hele musikliv atter vilde være givet tilfældigheder i vold, der neppe vilde være til dets gavn. Man vilde ialfald resikøre at komme til at tabe, hvad man allerede har vundet og skulde orkestret spredes, vil det være indlysende at vort musikliv derved for lang tid vilde faa et knæk som det vilde være meget vanskeligt at gjenoprette.

Man har under disse omstændigheder følt sig opfordret til at overveie om der ikke kunde gjøres noget for at redde musiklivet ud af de prekære forhold i hvilke det er, eller om kortere eller længere tid antages at maatte blive stillet.

Det vil af ovenstaaende forstaaes at nærværende bestyrelse har den opfatning, at de stadig vexlende musikforeninger, hvis økonomiske existence staar og altid maa komme til at staa paa særdeles svage fødder, liden fremtidig sikkerhed yder ligeoverfor den kulturelle institution som et fast orkester er og burde være.

Man har ment at man nu endelig bör søge at faa orkestret knyttet til en institution der yder den garanti for kontinuitet, der er uomgjængelig nødvendig for at byens musikliv kan værnes og

fremmes paa den rette maade, en institution, der foruden at yde kommunen sikkerhed for at dens aarsbidrag bliver anvendt i den rette kunstneriske aand, ogsaa kan siges at have dybe rødder hos det store publikum. Alle disse betingelser opfylder theatret i særlig grad.

Nærværende bestyrelse er derfor ikke i tvivl om at den her er inde paa det rette spor til at opnaa en lösning af denne sags mange vanskeligheder, naar den herved i ørbødighed tillader sig at rette en anmodning til den ørede theaterbestyrelse om at tage under overveielse, om det ikke før denne skulde fremstille sig som en rimelig ordning at theatret knytter orkestret til sig, overtager ledelsen af de populære koncerter og paatager sig nærværende forenings forpligtelser ligeoverfor kommunen, under forudsætning af at bidraget kunde blive bevilget overført til theatret.

Foruden at besidde alle de fordele der for publikum og kommune skulde virke betryggende for denne sags fremgang, skal man faa lov til at pege paa at theatret selv i høi grad er interesseret i at det nu samlede orkester, der netop i theatret har ydet fortrinlig tjeneste, ikke bliver spredt.

Efterat publikum nu er blevet vant til forholdsvis god musik baade i syngestykker og i mellemakterne vilde det for theatret være en i høi grad betænkelig sag, om det atter skulde blive henvist til at rekruttere sit orkester med de kræfter

... som det tidligere maatte nøie sig med. Man skal pege paa at denne forening, for den samme betaling som theatret tidligere har maattet ~~betale~~^{melde} for det mindre gode, har forsynet theatret med et godt orkester. Man skal ikke undlade at nævne at orkester-spørgsmaalet, naar det nye theater om kort tid bliver færdigt, maa komme til at fremstille sig til afgjørelse og man skulde tro, at det da vilde være meget at beklage om de nu for musikforholdene vundne fordele imidlertid skulde være gaaet tabt.

Theatret er desuden den institution der i særlig grad maa føle sig opfordret til at understøtte et kulturelt og kunstnerisk arbejde der ligger dets egen opgave saa nær som dette, en betragtning der visselig ogsaa har bevirket at netop theatrene baade i Christiania og andet steds ogsaa meget som muligt knytter musiklivet til sig.

Man er vidende om at theatrets økonomiske stilling ikke er saa god, at man vilde stille denne opfordring til den ørede bestyrelse, hvis man ikke samtidig mente at kunne paatale, at theateret egner sig saa godt til at kunne paatage sig opgaven, at det ikke alene vil kunne udføre den paa en billigere maade end nogen anden institution, men at det ogsaa maa ansees som givet at det vil kunne gjøre dette uden noget økonomisk offer.

Man gaar da i det budgetoverslag som

man herved har den øre at oversende, ud fra at alle prøver og alle de populære koncerter vil kunne afvikles paa scenen saaledes at den store lokal-
leie der for nærværende forening har været saa tyngende fuldstændig vil kunne indspares; man gaar ligeledes ud fra at teateret vil kunne arrangere sig betydelig billigere med billettører, avertissements etc. og uagtet man har det haab at de populære koncerter lidt efter lidt vil kunne give saapas udbytte, at man paa disse maatte kunne basere engagement^{||} af flere orkesterkræfter har man i nærværende overslag gaaet ud fra, at de kun vil dække sine udgifter til avertissementer og billettører og derfor opført dem uden nogen indtægt.

Man har antaget, at der foruden populære koncerterne fremdeles vil komme til at blive afholdt symfonikoncerter i vor by og har som en anslagsvis paaregnetlig indtægt der maatte blive at erlægge af den eller de foreninger, der ^{vil} kom ^{me} til at afvikle disse koncerter, opført Kr. 1200,00 som indtægt ved udleie af orkesterets kræfter. Friluftskoncerterne, der er opført med en indtægt af Kr. 1500,00 har man sat saa pas lavt idet man har gaaet ud fra at disse for en saadan sum maatte kunne bortsættes til en eller anden forening eller til orkesteret selv, idet man er opmærksom paa, at teateret om sommeren savner organer til uden udgift

at afvikle disse koncerter. Hvad udgifterne angaar, har man kun optaget engagement af de kræfter som nærværende forening i sin kontrakt med theateret har paataget sig at levere dette. ^{Man} er fuldt opmærksom paa, at det her foreslaaede orkester er mindre end det helst burde være og specielt mindre end det man tidligere har ment at kunne underholde, men man har troet, at det nu engang maatte være paa tide at søtte tøring efter næring og at begynde smaat for siden om muligt at udvikle sagen paa en sund økonomisk basis. Det kan nu ikke længere nytte at

anlægge foretagender som sent eller tidlig maa sprænge sig selv. Dette turde være den anden vending der burde være høstet ^{af} ~~paa~~ den lange musikstrid.

Man nærer det sikre haab, at hvis sagen kommer i den ærede theaterbestyrelses hænder vil det lidt efter lidt lykkes ogsaa for denne kunst-
art at naa frem til det store publikum og at derved saa pas øgede indtægter kan blive tilveiebragt at man kunde skaffe sig et større orkester, men den udvikling bør foregaa efterhaanden og det vil efter nærværende bestyrelses mening kunne blive skjønnesvangert om man paa sagens nærværende stadium vilde lægge orkesteret bredere an. Man mener

her at have paavist, at theatret besidder særde-
les mange og gunstige betingelser for at kunne red-
de byens fremtidige musikliv og fremme dets udvik-
ling paa en sund basis og har derfor det haab, at
den ærede theaterbestyrelse vil skjønke dette vort
forslag sin bedste opmærksomhed og ikke uden de
mest tvingende grunde vil afvise denne vor ærbödi-
ge henstilling.-

Bergen den 7de Mai 1902.

Joachim Grieg